

Силабус курсу:

ПСИХОЛОГІЧНИЙ ПРАКТИКУМ З ОСНОВАМИ КОМП'ЮТЕРНОЇ ПСИХОДІАГНОСТИКИ

Ступінь вищої освіти:	бакалавр
Спеціальність:	053 Психологія, освітня програма «Практична психологія»
Рік підготовки:	5
Семестр викладання:	осінній
Кількість кредитів ЄКТС:	4,6
Мова(-и) викладання:	українська
Вид семестрового контролю	іспит

Автор курсу та лектор:

Шелест Олена Василівна

вчений ступінь, вчене звання, прізвище, ім'я та по-батькові

викладач кафедри практичної психології та соціальної роботи

посада

shelest@snu.edu.ua

+38-095-680-21-

аудиторія за

+38-095-680-21-72

72телеграм

розкладом

електронна адреса

телефон

месенджер

консультації

Анотація навчального курсу

Цілі вивчення курсу:

Метою лекційних занять за дисципліною є розкриття загальних та специфічних особливостей даної дисципліни, її структури, окремих методів наукового пізнання; конкретизація зв'язку фундаментальних об'єктів з конкретною навчальною дисципліною, демонстрація системних відносин, надання цілісної уяви про предмет психології; деталізація і поелементне вивчення й засвоєння відповідних дисципліні понять, теорій; формування у здобувачів вищої освіти системи знань на основі усвідомлення загальних закономірностей, загальних принципів, поступового переходу від окремих до більш широких узагальнень; диференціювання знань, що дозволяє із великої кількості одержаних знань виділяти ті, які мають основне змістовне і логічне навантаження та які є опорою для встановлення зв'язків між основними поняттями теми, курсу, предмету; цілеспрямована підготовка здобувачів вищої освіти до практичної діяльності.

Результати навчання:

Знання: Вивчення дисципліни сприятиме практичній підготовці психологів з надання ними психологічної допомоги окремим людям, організаціям, установам у вирішенні різноманітних проблем життєдіяльності у складних економічних та соціально-психологічних умовах, що склалися в Україні.

Вміння: Здійснювати пошук, аналізувати і критично оцінювати інформацію з різних джерел; Застосовувати знання і розуміння для розв'язування задач синтезу та аналізу елементів та систем, характерних обраній області наукових досліджень.

Передумови до початку вивчення:

Дисципліна «Психологічний практикум з основами комп'ютерної психодіагностики» вивчається в тісному взаємозв'язку з такими галузями психологічної науки: загальна психологія, вікова психологія, соціальна психологія, психофізіологія, клінічна психологія.

Мета курсу (набуті компетентності)

Мета викладання дисципліни полягає у оволодінні знаннями та уміннями щодо застосування закономірностей наукового пізнання, принципів і методів наукового пошуку для визначення структури психодіагностичної роботи, характеру її здійснення, для розробки необхідного інструментарію і форм подання результатів діагностики.

Вивчення даного навчального курсу призначене для формування, удосконалення та розвитку у здобувача вищої освіти таких компетентностей:

ЗК1. Здатність застосовувати знання у практичних ситуаціях.

ЗК2. Знання та розуміння предметної області та розуміння професійної діяльності.

ЗК4. Здатність вчитися і оволодівати сучасними знаннями, мислити концептуально, системно, самогенно.

ЗК5. Здатність бути критичним і самокритичним.

ЗК6. Здатність приймати обґрунтовані рішення.

ЗК7. Здатність генерувати нові ідеї (креативність).

ЗК8. Навички міжособистісної взаємодії, володіння соціально-психологічними механізмами взаєморозуміння і взаємовпливу.

ЗК9. Здатність працювати в команді

Це забезпечується досягненням таких програмних результатів навчання:

ПР1. Аналізувати та пояснювати психічні явища, ідентифікувати психологічні проблеми та пропонувати шляхи її розв'язання.

ПР3. Здійснювати пошук інформації з різних джерел, у т.ч. з використанням інформаційно-комунікаційних технологій, для вирішення професійних завдань.

ПР4. Обґрунтовувати власну позицію, робити самостійні висновки за результатами власних досліджень і аналізу літературних джерел.

ПР6. Формулювати мету, завдання дослідження, володіти навичками збору первинного матеріалу, дотримуватися процедури дослідження.

ПР7. Рефлексувати і критично оцінювати достовірність одержаних результатів психологічного дослідження, формулювати аргументовані висновки.

ПР8. Презентувати результати власних досліджень в усній та письмовій формі.

ПР16. Знати, розуміти та дотримуватися етичних принципів професійної діяльності психолога.

Структура курсу

№	Тема	Години (Л/Л/ПЗ)	Стислий зміст	Інструменти і завдання
1	Методологія та методи наукового дослідження. Спостереження як метод дослідження в психології.	денна 6/0/6 заочна 1/0/1	Поняття про методологію, метод, методологічний принцип, науковий підхід і методику. Загальна й спеціальна методологія науки. Класифікація методів психологічного дослідження. Процедура проведення психологічного дослідження. Експериментальні та не експериментальні методи психології, їх історичне становлення й співвідношення у різних розділах сучасної психології. Поняття про спостереження як дослідницький прийом і засіб збору емпіричних даних. Можливості, обмеження та основні сфери застосування спостереження. Залежність результатів спостереження від мети та гіпотези дослідження, від особливостей	Тести. Індивідуальні завдання.

№	Тема	Години (Л/Л/ПЗ)	Стислий зміст	Інструменти і завдання
			об'єкта та спостерігача. Планування та організація спостереження. Особливості психологічного спостереження. Розробка схеми спостереження.	
2	Експериментальні та не експериментальні методи в психології.	денна 6/0/6 заочна 1/0/1	Експеримент як процедура перевірки гіпотез про причинно-наслідкові зв'язки явищ. Основні різновиди експерименту. Мета експерименту. Внутрішня та зовнішня валідність експерименту. Етика експериментального дослідження. Опитування в психології. Види опитування: бесіда, анкетування та інтерв'ю бесіда як метод дослідження основні вимоги щодо проведення бесіди. Анкетування як метод психології. Види анкетування. Інтерв'ю як різновид бесіди. Техніка проведення інтерв'ю недоліки та переваги метода інтерв'ю в психології. Види тестів та їх характеристика.	Тести. Індивідуальні завдання.
3	Відчуття. Методики дослідження відчуттів. Сприймання. Методики дослідження сприймання.	денна 6/0/6 заочна 0,5/0/0,5	Поняття про відчуття. Дослідження ролі відчуттів у пізнавальній діяльності людини. Фізіологічні основи відчуттів. Фізичні властивості середовища, які породжують відчуття різної модальності. Класифікація та види відчуттів та їхня характеристика. Закономірності та властивості відчуттів. Поняття про сприймання. Природа сприймання. Взаємозв'язки аналізаторів у процесі сприймання. Фізіологічні основи сприймання. Роль моторних компонентів у сприйманні. Сприймання як дія. Загальні властивості та індивідуальні особливості сприймання.	Тести. Індивідуальні завдання.
4	Пам'ять. Методики дослідження пам'яті. Мислення. Методики дослідження мислення.	денна 6/0/6 заочна 0,5/0/0,5	Роль пам'яті у пізнавальній діяльності людини. Визначення видів пам'яті: короткочасна, довготривала та оперативна пам'ять. Оцінка короткочасної наочно-образної пам'яті. Дослідження оперативної пам'яті. Дослідження динаміки процесу заучування (довготривала пам'ять). Поняття мислення та його різновиди. Дослідження провідного типу мислення. Дослідження впливу минулого досвіду на спосіб вирішення задач (методика Лачінса). Дослідження рівня сформованості рефлексивності мислення. Дослідження рівня розвитку аналітичності індуктивного мислення в умовах обмеженого часу. Дослідження лабільності-ригідності мислення за допомогою методики «Словниковий лабіринт». Дослідження активності	Тести. Індивідуальні завдання.

№	Тема	Години (Л/Л/ПЗ)	Стислий зміст	Інструменти і завдання
			вербального та наочно-дійового мислення.	
5	Уява. Методики дослідження уяви. Увага. Методики дослідження уваги.	денна 6/0/6 заочна 1/0/1	Поняття про уяву як вищий пізнавальний процес. Уява та її характеристики. Класифікація та види уяви. Дослідження індивідуальних особливостей уяви (визначення рівня складності уяви, ступеня фіксованості уявлень, гнучкості або ригідності уявлень, ступеня її оригінальності чи стереотипності). Уява та її характеристики. Види уваги. Поняття про основні властивості уваги: вибірковість, стійкість, концентрація, обсяг, розподіл. Визначення поняття «обсяг» уваги. Дослідження обсягу уваги (за допомогою запам'ятовування літер та чисел), а також за методикою «Крапки». Дослідження вибірковості уваги за допомогою методики Мюнстерберга та методики Торндайка. Дослідження розподілу уваги за допомогою коректурної проби Бурдона та цифрових таблиць. Визначення понять «стійкість» та «концентрація» уваги.	Практичні вправи. Тести. Індивідуальні завдання.
6	Емоції та почуття. Методики дослідження емоцій та почуттів особистості. Воля. Методики дослідження вольової сфери особистості.	денна 6/0/6 заочна 1/0/1	Поняття про емоції і почуття. Функції емоцій і почуттів. Вираження емоцій та почуттів. Форми переживання емоцій та почуттів. Класифікація різновидів емоцій. Дослідження диференціальних емоцій (К. Ізарда). Дослідження емоційного спрямування. Дослідження настроїв за допомогою теста Люшера. Поняття про волю. Воля як вища психічна функція. Основні фази складної вольової дії. Дослідження вольових якостей особистості. Дослідження суб'єктивного контролю. Дослідження «сили волі» та рішучості. Дослідження наполегливості. Дослідження імпульсивності.	Тести. Індивідуальні завдання.
7	Дослідження темпераменту як індивідуально-типологічної властивості особистості. Дослідження характеру особистості. Здібності. Методики дослідження здібностей.	денна 6/0/6 заочна 1/0/1	Поняття про темперамент як сукупність індивідуальних проявів динаміки психічної діяльності особистості. Історія розвитку та становлення вчення про темперамент. Психологічна характеристика та властивості типів темпераменту. Вплив темпераменту на індивідуальний стиль діяльності людини. Поняття про характер. Природні і соціальні передумови формування характеру. Провідні риси характеру. Акцентуйовані риси характеру, їх класифікація (Е.Кречмера, Е. Фромма, К.Леонгарда). Поняття про	Тести. Індивідуальні завдання.

№	Тема	Години (Л/Л/ПЗ)	Стислий зміст	Інструменти і завдання
			здібності, їх фізіологічна основа. Якісна і кількісна характеристика здібностей. Види здібностей. Формування та розвиток здібностей.	
	Загальна кількість аудиторних годин:	денне 42/0/42 заочне 6/0/6		

Рекомендована література

1. Белей М.Д. Тодорів Л.Д. Основи діагностичної психології. Івано-Франківськ : Тіповіт, 2008. 296 с.
2. Волошина В.В., Волинська Л.В., Савицька С.О., Темрук О.В. Загальна психологія: Практикум: Навч. посіб. – К.: Каравела, 2005. – 280 с.
3. Волошина В.В., Долинська Л.В., Ставицька С.О., Темрук О.В. Загальна психологія: Практикум: Навч. посібн. 4-те вид. – К.: Каравела, 2011. -280 с.
4. Галян І. М. Психодіагностика : навч. посіб. / І. М. Галян. – К. : Академвидав, 2009. – 463 с.
5. Герасімова Н. Є. Загальна психологія [текст] : практикум / Н. Є. Герасімова. – Черкаси : Видавництво ЧНУ ім. Б. Хмельницького, 2012. – 208 с.
6. Герасімова Н. Є. Основи загальної психології : самостійна робота студентів [текст] : навч. посіб. / Н. Є. Герасімова, І. В. Герасімова. – Черкаси : Видавництво ЧНУ ім. Б. Хмельницького, 2013. - 68 с.
7. Загальна психологія : навч. посіб. / Сергєєнкова О. П., Столярчук О. А., Коханова О. П., Пасека О. В. – К. : ЦУЛ, 2012. – 296 с.
8. Загальна психологія [текст] : підруч. для студ. вищ. навч. закл. / О. В. Скрипченко, Л. В. Долинська, З. В. Огороднійчук [та ін.]. - К. : Каравела, 2011. – 464 с.
9. Зелінська Т. М. Практикум із загальної психології [текст] : навч. посіб. для студ. вищ. навч. закл. / Т. М. Зелінська, І. В. Михайлова. – К. : Каравела, 2010. - 272 с.
10. Корольчук М.С., Осьодло В.І. Психодіагностика: Навч. посіб. – К.:2004. – 318 с. 17.
11. Моначин І. Л. Зошит-практикум з курсу «Практикум з загальної психології» для студентів спеціальності «Психологія». – Тернопіль : ТНТУ імені Івана Пулюя, 2015. – 100 с.
12. Матвієнко Л.І. Практикум із загальної психології: Навч. посібник. – К.: ІПК ДСЗУ, 2008. – 120 с.
13. М'ясоїд П.А. Загальна психологія: Навч. посіб. – 2-ге вид. допов. - К.: Вища школа, 2001.
14. Основи психології: Підручник / За заг. ред. О. В. Киричука, В. А. Роменця. – К.:Либідь, 2002. – 632 с.
15. Павелків Р.В. Загальна психологія. Підручник. – К: Кондор, 2009. – 576 с.
16. Пашукова, Т. І. Практикум із загальної психології / Т. І. Пашукова, А. І. Допіра, Г. В. Дьяконов ; за ред. Т. І. Пашукової. – К. : Знання, 2006. – 203 с.
17. Погорільська Н. І. Математичні методи в психологічних дослідженнях [текст] : навч. посіб. / Н. І. Погорільська, О. В. Ходанович. – Київ : Київський університет, 2015. – 128 с.
18. Практикум із загальної психології [робочий зошит] : методичні рекомендації до лабораторних занять з курсу «Практикум із загальної психології» / [уклад. Портницька Н. Ф., Гречуха І. А., Литвинчук А. І., Можаровська Т. В., Хоменко Н. В.] за ред. Портницької Н. Ф. – Житомир : ЖДУ ім. І. Франка, 2016. – 270 с.
19. Практикум з психодіагностики. 2-ге вид., виправ. і допов. / Уклад.: О. О. Музика та ін. Житомир: Житомир. держ. пед. ун-т ім. Івана Франка, 2000. 160 с.

20. Практикум із загальної психології: для подвійних спеціальностей /Уклад. Л. В. Долинська, С. О. Ставицька, В. В. Волошина. К., 2003. - 140 с.
21. Психологія: Підручник / За ред. Ю. Л. Трофімова. – К.: Либідь, 2001. – 390 с.23.
22. Туриніна О. Л. Практикум з психології : навч. посіб. / О. Л. Туриніна. – К. : МАУП, 2007. – 328 с.
23. Цимбалюк І.М., Яницька О.Ю. Загальна психологія. К.: ВД Професіонал, 2004. -304 с.
24. Цигульська Т. Ф. Загальна та прикладна психологія: Навчальний посібник. – К.:Наукова думка, 2000. – 192 с.
25. Юрчинська Г. К. Психомоторика. Загальний практикум [текст] : навч. посіб. / Г. К. Юрчинська. – Київ : Київський університет, 2005. – 164 с.

Методичне забезпечення

1. Методичні вказівки до виконання контрольних робіт з дисципліни «Психологічний практикум з основами комп'ютерної психодіагностики» (для здобувачів вищої освіти спеціальності 053 Психологія) / Укл. О.В. Шелест, 2023.
2. Методичні вказівки до практичних занять з дисципліни «Психологічний практикум з основами комп'ютерної психодіагностики» (для здобувачів вищої освіти спеціальності 053 Психологія) / Укл.: О.В. Шелест, 2023.
3. Методичні вказівки до самостійної роботи з дисципліни «Психологічний практикум з основами комп'ютерної психодіагностики» (для здобувачів вищої освіти спеціальності 053 Психологія) / Укл.: О.В. Шелест, 2023.

Оцінювання курсу

За повністю виконані завдання здобувач може отримати визначену кількість балів:

Інструменти та завдання	Кількість балів
Участь в обговоренні	10 (по 0,48 балів за 1 ЛК)
Практичні заняття	28 (21 практичне по 1,33 бали за 1 ПК)
Самостійна робота (контрольні роботи, реферати, есе, презентації, опрацювання наукової літератури тощо)	32
Підсумковий екзаменаційний (заліковий) тест	30
Разом	100

Шкала оцінювання здобувачів

Сума балів за всі види навчальної діяльності	Оцінка ECTS	Оцінка за національною шкалою	
		для екзамену, курсового проекту (роботи), практики	для заліку
90 – 100	A	відмінно	зараховано
82-89	B	добре	
74-81	C		
64-73	D	задовільно	
60-63	E		
35-59	FX	незадовільно з можливістю повторного складання	не зараховано з можливістю повторного складання

0-34	F	незадовільно з обов'язковим повторним вивченням дисципліни	не зараховано з обов'язковим повторним вивченням дисципліни
------	---	--	---

Політика курсу

*Неформальна /
інформальна освіта*

Здобувач вищої освіти може пройти певні онлайн-курси, які пов'язані з темами дисципліни, на онлайн-платформах. При поданні документу про проходження курсу здобувачу вищої освіти можуть бути перезараховані певні теми курсу та нараховані бали за завдання.

*Плагіат та академічна
добросесність:*

Під час виконання завдань здобувач вищої освіти має дотримуватись політики академічної добросесності. Запозичення мають бути оформлені відповідними посиланнями. Особистісна думка має бути викладена при поєднанні прояву вищої культури розуміння матеріалу та свідомості особистості з повним дотриманням авторського права.

Завдання і заняття:

Всі завдання, передбачені програмою курсу мають бути виконані своєчасно і оцінені в спосіб, зазначений вище. Аудиторні заняття мають відвідуватись регулярно. Пропущені заняття (з будь-яких причин) мають бути відпрацьовані з отриманням відповідної оцінки не пізніше останнього тижня поточного семестру. В разі поважної причини (хвороба, академічна мобільність тощо) терміни можуть бути збільшені за письмовим дозволом декана.

Поведінка в аудиторії:

1. Здобувачі вищої освіти користуються у суспільстві всіма правами самостійних, дорослих людей, а тому мають виконувати всі правила внутрішнього розпорядку, що існують у Східноукраїнському національному університеті ім. В. Даля.
2. Основний вид діяльності здобувачів вищої освіти - навчання. Студентство в аудиторії є транслятором загальних норм культури поведінки: інтелігентність, точність, дисциплінованість, акуратність, відповідальність тощо.
3. Здобувачі вищої освіти обов'язково мають дотримуватися вимог техніки безпеки.
4. Під час контролю знань здобувачі вищої освіти:
 - мають бути підготовленими відповідно до вимог даного курсу;
 - розраховують тільки на власні знання (не шукають інші джерела інформації або «допомоги» інших осіб);
 - не заважають іншим;
 - виконують усі вимоги викладачів щодо контролю знань.